لە یادەوەرییەکانی ڕادیۆوە..
هۆمەر نۆریاوی

(نەرمەدەنگێک و شارایەک یادەوەری)

لە سەردەمێکدا لە لایەکەوە لەبەر سیاسەتە چەوت و داپ□س□نەرەکانی ڕژێمە یەک لە دوای یەکەکانی زاڵ بەسەر کوردستاندا کە هەرگیز دەرفەتی گەشە و پێشکەوتنی کۆمەڵایەتی و فەرهەنگیان بە کۆمەڵگەی کوردی نەداوە و لەو لایشەوە لەبەر باڵادەستبوونی ئەق□ی□تی پیاوسالارانە و کۆمەڵە دابونەریتێکی دواکەوتووانە لە هەمبەر ڕەگەزی مێینەدا،ژن زۆر کەم ئەو دەرفەتەی لەبەردەمدا بووە وەک ڕەگەزی بەرانبەر،هەزار یەکی تواناکانی خۆی دەربخات،لە گوندێکی دوورەدەستی نیشتمانەکەی کوردانەوە،گوندی”دشە”ی ناوچەی هەورامان،لەبن سێبەری بنەماڵەیەکی چاوکراوەدا خانمێک،ئەوین و خۆشەویستی میدیا دەکەوێتە دڵی و سەرەتا لە ڕادیۆ کوردیی کرماشانەوە دەست بە خەباتی میدیایی دەکات و بۆ دەستپێکیش لە گۆشە و بەشی ئەرشیف و پاشان چیرۆکی ڕادیۆوە دەردەکەوێت.میدیاکاری ناسراوی کورد “هومایۆن کەمانگەر”دەڵێ،ناهید(نەهیە) ڕاهدار سەرەتا لە ڕادیۆ کرماشان و لە بەشی ئەرشیف دا وەرگیراوە. دەنگە نەرمونیانەکەی ئەم خانمە هەورامانییە زۆر زوو سەرنجی بەڕێوەبەرانی ڕادیۆ بەرەو لای خۆ ڕادەکێشێت و وەک بێژەر مژولی کاری میدیایی دەبێت. لە نێوان ساڵانی 1350-1359ی هەتاوی(1971-1980)لە ڕێی ڕادیۆ کرماشانەوە دەنگی بۆ بەردەنگ و بیسەری کورد د□گ□زرێتەوە و بۆ نزیکەی 9 ساڵ لەو سەنگەرەوە خزمەتی بواری چاند و ئەدەبی کوردی دەکات. دواتر بارگەی بۆ گەورەشاری تاران دەپێچێتەوە و ئەمجارە لە ڕادیۆ کوردیی تارانەوە درێژە بە خەباتە میدیاییەکەی دەدات. ل□□□و□ خەباتی میدیایی ئەم خانمە میدیاکارە گوڕ و تینێکی تایبەت بەخۆوە دەبینێت و زێتر بەهرە و توانا هونەرییەکانی دەردەکەون.

یەکێکی دی لە لایەن و ڕەهەندە هونەرییەکانی ژیانی ناهید ڕاهدار،ڕووی لە کاری دۆبلاژە کە لە دەیان فیلم و درامادا گۆشەیەک لە بەهرە و توانای خۆ دەنوێنێت. ئەمە قسەی من نییە و میدیاکاری کورد،ناسر سینا باسی لێوە دەکات و بە کوردیزان و دەنگێکی هەرە ل□ بەردڵانی نێو بواری دۆبلاژی کوردی دادەنێت کە دەگەڵ دەیان سیمای نادیاری بەستێنی دۆبلاژی کوردیدا هەر وەک مریەم

زاهیریانی(1945)، عەزیز عەبباسی(1956)، محەممەد فەرەیدوونی(1949)، پەروەز حەبیبی(1946)، میدیا زەندی، شاناز کەریمخانی، شایستە ئیبراهیمی، وەهاب بەقاڵ، حەسەن مەسعوودیان(1960)، عەلائەدین بابەشەهابی(1939-2014) و …، خزمەتێکی شیاویان بەم بەستێنە میدیاییە کردووە.

ناهید ڕاهدار، بە یەک لە دەنگە نازەنینەکانی نێو ڕادیۆ کوردیی تاران دادەنرێت کە بە هاوچاخی "میدیا زەندی" هاوژینی مامۆستا "حەسەن زیرەک"(1921-1972) دێتە ئەژمار و ساڵانێکی زۆر پێکەوە هاوکار بوونە. ئەرچی پێوەندیان بەردەوام هەوراز و نشێوی بەخۆوە بینیوە بەڵام سەدان بیرەوەریی خۆشیشیان پێکەوە هەبووە.

ناهید ڕاهدار لە سەردەمێکدا ڕێی دەکەوێتە ڕادیۆ و خەباتی میدیایی دەست پێ دەکات کە ئافرەت لە نێو کۆمەڵگەی کوردیدا ئەوەندە دەرفەتی خۆدەرخستنی پێ نەدەدرا. بۆیە ئەمیش وەک میدیا زەندی بە ڕێچکەشکێن دادەنرێت و ڕێگەکە بە نەوەی پاش خۆی هەموار دەکات. گەر خوێندنەوەیەکی دروست بۆ ئەم پرسە بکەین و لە ورەبەرزیی ئەم خانمە بوێرە تێبگەین، پێویستە بگەڕێینەوە بۆ ئەو سەردەمە. هەر لێرەوە لە لایەکەوە، ڕۆڵ و دەوری بنەماڵە زەق دەبێتەوە کە چەندە بە دیدێکی ڕوون و پێشڕەوانەوە سەیری توانای ئافرەتی کردووە و لە ئالییەکی دیکەیشەوە، خودی خواست و ویستی بڵندی ئەم خانمە خەباتکارە تێیدا بەرجەستە دەبێتەوە کە سڵ لە مەترسیی و کەند و لەندەکانی بەردەم ناکاتەوە و بە نەخشاندنی داهاتوویەکی ڕەنگاڵەیی بۆ خۆ تێدەکۆشێت.

بۆ خۆم وەک نووسەری ئەم دێڕانە کە لە هەفتاکانی هەتاوی(نەوەدەکانی زایینی)بەملاوە خەباتی میدیاییم لە ڕادیۆ کوردیی تاران دەست پێ کرد، ئەو دەرفەتەم کەوتە بەردەست ببمە ئەندامێکی گچکەی ڕادیۆ و دەگەڵ دەیان سیما و ڕوخساری ناوئاشنای بواری ڕاگەیاندنی کوردی هاریکار و هاوخەبات بم و چەند ڕووپەڕێک بە مێژووی ڕاگەیاندنی کوردی بنووسمەوە. هومایەن کەمانگەر(1942)، میدیا زەندی(1940-2008)، فاتیح محەممەدی(1947)، حەسەن سەلاح سەران(1941-2009)، سدیق بۆرەکەیی(1943-2023)، سەید محەممەد ساڵح ئیبراهیمی(شەپۆل)(1933-2018)، سەید جەلال نیزامی(1951)، مستەفا شەرەفکەندی(1955)، عەلائەدین بابەشەهابی(1939-2014)، برایم بەریاجی و ئەیووب گازرانی تەنە چەند هاوکار و ناوێکی دیاری ئەم مەیدانەن دێنە ئەژمار کە جێپەنجەی خزمەتیان دیارە و بۆ هەمیشە دەچنە نێو ڕووپەڕەکانی مێژووی کاری ڕاگەیاندنی کوردییەوە.

یەک لەو سیما نازەنینانەی هەر بەو ساڵانە و پاش سەرکەوتنی شۆڕشی گەلانی ئێران(1979) هێشتا هەر لەسەر کار و خەباتی میدیایی بەردەوام

بوو،”ناهید ڕاهدار” بوو كە وەك بێژەر لە ڕادیۆدا دەوری دەبینی.
كە زێتر ئاشنایەتیم دەگەڵ پەیدا كرد،جگە لەوەی خەڵكی ناوچەیەك بووین،جۆرە پێوەندییەكی خزمایەتیش لە نێوانماندا هەبوو.
بۆ چەندان ساڵ بەرنامەی “هەوارگەی زەنوێر”سەرەتا لە تەك جەعفەر شێخول□ئیسلامی و پاشانیش دەگەڵ میدیاكاری ناسراوی كورد “ناسر سینا” كە دواتر ڕوو لە هەندەران دەكات و ڕادیۆ زایەڵە لە وڵاتی سوێد و شاری ستۆكهۆڵم دادەمەزرێنێت، پێشكەش دەكات. خودی ناسر سینا، ناهید ڕاهدار بە دەنگبێژ و بێژەرێكی لێهاتوو دادەنێت كە دەنگێكی بلاوێنی هەبووە و لە سەدان چیرۆك و بەرنامەی ڕادی□یدا دەوری بینیوە.
دێتەوە یادم، یادگەش دایكم، بۆ كۆڕێكی پرسە و سەرەخۆشی ڕووی لە گوندی دشە نابوو كە لەوێ بەم خانمە نازنینە ئاشنا بووبوو. دایكم كە گەڕایەوە،وتی، ڕۆڵە ئیمڕۆ لە پرسەكەدا ئاشنا بە خانمێك بووم كە وتیان لە ڕادیۆ كوردیی تاران كار دەكات. كە باسی تۆم كرد،زۆر بە جوانیی وەسفی كردیت.
ژیانی ئاڵۆزی ئەم سەردەمە مخابن مرۆی بە دەردێك بردووە كە وەك پێو یست ئینسانەكان سۆراخی یەكدی ناپرسن و هەر یەكە و لە نێو جەنجاڵستانەكەی ئەم ڕۆژگارەدا نغرۆ بووە. هەر پار و پێرار بوو چەند جارێك تەلەفۆنم بۆ كرد و پێكەوە هەندێك لەسەر بیرەوەرییەكانی دوێنێی ڕادیۆ و سەرقاڵییەكانی ژیانی مرۆی ئەم سەردەمە كەوتینە قسە و باس. ئەرچی گەڕابووەوە دەڤەرەكەی خۆ و لە شاری “پاوە”دا گیرسابووەوە بەڵام بەردەوام بەدەست بێتاقەتییەوە دەیناڵاند و دەیگوت،لێرە كەس ناناسم بەڵام شوكر ڕوو لە هەر كوێ دەنێم،خەڵكە بەئەمەكەكە دەمناسن و ڕێزم لێ دەنێن. هەر پار بوو داوای كتێبێكی كرد و منیش پاش سووكە گەڕانێك، كتێبەكەم دەست خست و وەك دیاری نارد□م□ خزمەتی. بە سەد داخەوە دواتر بیستم تووشی نەخۆشییەكی سەخت هاتووە بۆیە هەمدیس تەلەفۆنم بۆ كرد و سۆراخێكم گ□رت و بەو پەڕی دڵتەنگییەوە دەیگوت،كاكە هۆمەر،بمبینیت،نامناسیتەوە. منیش بەردەوام یادەوەریی جوانی ڕادیۆم بۆ دەگێڕایەوە و بۆ چەند ست□ك وەبزە و پێكەنینم دەخست و تۆسقاڵێك لەو بارگرانییەم لە لا سووك دەكرد.
ئەمە سەربردەی بەشێكی زۆری ئەو جۆرە سیما و كەسایەتییانەی كوردە كە لە پێناو چاند و زمانەكەیاندا لە شار و دەڤەرەكەی خۆ ئاوارە و تەرە دەبن و كە دەگەڕێنەوە، لە غوربەتێكی سەیری ناخدا ژیان وەپشت سەر دەنێن. لێرەوە لەسەر كۆمەڵگەی كوردییە قەدرزانی خەبات و خزمەتی ئەم چەشنە كەسایەتییانە بێت و تا ماون، ئاوڕێكی بەخێریان لێ بداتەوە.
هەر چلۆنێك بێت ناهید ڕاهدار، یەك لە دەنگە نەرمونیانەكانی نێو

ڕادیۆ کوردییەکانی کرماشان و تاران دێتە ئەژمار کە تەمەنێک لەو
مەتەرێزەوە سەرچاوەی خەمخۆریی و دڵسۆزیی بەرانبەر فەرھەنگ و
زمانی کوردی دەبێت و بەشێکی فرەی ژیان لەو پێناوەدا تێدەپەڕێنێت.
ناھید ڕاھدار،دەگەڵ دەیان کەسایەتی گەورەی وەک سەیید تایەر
ھاشمی(1915-1991)،مەلا محەممەد ڕەبیعی(1932-1996)،ھومایۆن
کەمانگەر،دوکتۆر عابید سیراجەدینی(1923-1995)،میدیا
زەندی(1940-2008)، عوسمان ئەحمەدی(1937)،پەروین
موشیروەزیری(1941-2010)،ناسر سینا(1962) و… لە ڕادیۆ کوردییەکانی
کرماشان و تاران کاری کردووە و لە نزیکەوە ئاشنا بە گەلێک نووسەر
و ھونەرمەندی کورد بووە و بۆ درێژەپێدان بە خەباتی میدیایی خۆ،
پشتی بە وانە و ئەزموونەکانیان بەستووە.
جێی ئاماژەپێدانە،”ناھید ڕاھدار” ڕۆژی 1ی پووشپەڕی 1328ی
ھەتاوی(1949)لە گوندی”دشە”ی سەر بە شاری پاوە(ڕۆژھەڵاتی
کوردستان) لەدایک بووە و درەنگانی شەوی 2ی ڕەشەممەی 2724(20ی
فێبریوەریی 2025)و لە تەمەنی 75 ساڵیدا ھەر لە شاری پاوە کۆچی
دواییی کرد و ڕۆژی ھەینی،3ی ڕەشەممەیش تەرمەکەی بۆ ھەمیشە لە
گۆڕستانی شارەدێی “دشە”دا ئارامی گرت و بە خاکی نیشتمان سپێردرا.
سەرنجێک: شارەدێی دشە دەکەوێتە نزیک 7 کیلۆمەتریی شاری پاوە. ئەم
شارەدێیە خاوەن مێژوویی□کی کۆنە و جگە لەوەی سرووشتێکی گەلێک
دڵبزوێنی ھەیە،زۆر شوێنەواری دیرۆکیشی لێیە. ئەم گوندە ھەر لە
کۆنەوە بە دەیان مرۆی وریا و ڕووناکبیری تێدا ھەڵکەوتووە کە
دواتر ھەر لە ھەموو کوردستاندا ناوبانگیان دەرکردووە. بنەماڵەی
موفتیزادەکان، نموونەیەکی ھەرە دیار دێتە ئەژمار کە باب و باپیر
لەوێوە سەر ھەڵدەدەن و دواتر مناڵانیان لەسەر ڕێچکەکەی ئەوان
دەڕۆن و ناویان لە گشت کوردستاندا بڵاو دەبێتەوە.
وێنەکان لە ئەرشیفی میدیاکاری ناسراوی کورد،ناسر سینا
وەرگیران،لەڕاستیدا بۆ خۆی کەرەم و لوتفی نواند و تا پرسەکەم
بەلاوە باس کرد،بەو پەڕی میھرەبانییەوە کۆمەڵە وێنەیەکی بۆ
ناردم،ھەر لێرەوە دەستخۆشیی فرەوانی لێ دەکەم.

ناسر سینا،ناهید ڕاهدار
ساڵی 1992